

га з 1 січня 2011 р. до 31 грудня 2014 р. дорівнює 50% розміру прожиткового мінімуму для працездатної особи (у розрахунку на місяць), встановленої законом на 1 січня звітного податкового року, – для будь-якого платника податку.

Податкова соціальна пільга характеризується перерозподільними властивостями при оподаткуванні доходів громадян, оскільки визначає групи платників за їх соціальним статусом та спроможністю до праці. Існуючий підхід в певній мірі реалізує принцип платоспроможності платника податку на доходи фізичних осіб.

Водночас, на нашу думку, недоліком справляння податку на доходи фізичних осіб в Україні є те, що право на податкову соціальну пільгу мають ли-

ше особи, розмір заробітної плати який складає не більше задекларованого розміру (у 2014 р. – 1710 грн.), а якщо фізична особа отримує заробітну плату, скажімо у сумі 1720 грн., то права на отримання соціальної пільги у неї нема. Виникає питання, яким чином додаткових 10 грн. заробітної плати спроможні забезпечити необхідні життєві потреби людини. Зважаючи на вище зазначене, ми вважаємо, що необхідно внести корективи у вітчизняне податкове законодавство з метою звільнення від оподаткування величини прожиткового мінімуму для усіх громадян не залежно від величини заробітної плати, а суму, більшу за дану величину, оподатковувати відповідними ставками податку за прогресивною шкалою.

Література:

1. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>.
2. Річні звіти про виконання Державного і місцевих бюджетів України у 2007–2013 рр. Електронний архів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://treasury.gov.ua>.

Созанський Андрій Миколайович, головний спеціаліст управління з питань фізичної культури і спорту Тернопільської обласної державної адміністрації

СТРАТЕГІЧНІ ПІДХОДИ ДО РОЗВИТКУ СФЕРИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ В НОВИХ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ УМОВАХ

Сьогодні чимало країн, які свого часу культивували економічні системи командного типу, вирішують проблеми пошуку ефективних підходів до розвитку сфери фізичної культури і спорту в нових соціально-економічних умовах. Такі проблеми є нагальними і для України.

Фізична культура і спорт є специфічною сферою діяльності, що обумовлено, насамперед, особливостями економічного результату людської праці у цій сфері – фізкультурно-спортивні послуги, які спрямовані на досягнення бажаного психофізіологічного чи емоційного стану людини за-

собами фізичної культури і спорту. Спираючись на це визначення, можна вирізнити кілька видів фізкультурно-спортивних послуг: фізкультурно-виховні, фізкультурно-оздоровчі, спортивно-оздоровчі, спортивно-видовищні тощо.

Зважаючи на різноплановість ефекту фізкультурно-спортивних послуг, їхніми покупцями-споживачами можуть виступати як окремі особи, так і суб'єкти господарської діяльності, а також певні соціальні інститути. Одним із споживачів фізкультурно-спортивних послуг виступає і держава, яка намагається використати досягнення своїх спортсменів на найпрестижніших міжнародних змаганнях з політичною метою, сподіваючись на поліпшення свого міжнародного іміджу. Окрім цього, держава потенційно зацікавлена у підтриманні та зміцненні здоров'я населення країни, одним із дієвих чинників чого є фізична культура і спорт.

Аналізуючи сучасну економіку сфери фізичної культури і спорту України, слід звернути увагу на наявність низки протиріч, які виникли під впливом сукупності чинників, головними серед яких можна визначити такі: зміну ролі держави у забезпеченні життєдіяльності фізкультурно-спортивних організацій; активне проникнення у сферу фізичної культури і спорту ринкових відносин; виникнення раніше неприйнятної сфері приватного сектора; формування ринку фізкультурно-спортивних послуг.

Одним із визначальних протиріч сучасного етапу розвитку економіки фізичної культури і спорту в Україні є гостра невідповідність між намаганням держави зберегти провідну роль в за-

безпеченні життєдіяльності сфери і її обмеженими ресурсними можливостями. Сьогодні реалізується курс не лише на збереження, а у багатьох випадках – на посилення ролі держави у розвитку сфери фізичної культури і спорту.

Так, Законом України «Про фізичну культуру і спорт» визначені такі форми впливу держави на економіку фізичної культури і спорту:

- підтримка олімпійського руху, діяльності всеукраїнських фізкультурно-спортивних товариств, національних спортивних федерацій, інших громадських організацій фізкультурно-спортивної спрямованості;

- утримання та підготовка членів збірних команд України до міжнародних змагань;

- фінансування державної програми розвитку фізичної культури і спорту за рахунок державного та місцевих бюджетів;

- визначення нормативів мінімальної забезпеченості основними фізкультурно-оздоровчими і спортивними спорудами житлових районів, а також підприємств, установ й організацій всіх форм власності

- контроль за ефективністю використання спортивних споруд незалежно від форм власності;

- забезпечення підготовки та перепідготовки кадрів у сфері фізичної культури і спорту.

Маючи такі законодавче забезпечені економічні повноваження, держава мала б досягти істотного економічного впливу на сферу фізичної культури і спорту. Однак цього не відбувається у практичному житті, оскільки вона реально не спроможна підкріпити

отримані повноваження відповідними фінансовими ресурсами.

Тенденції фінансового забезпечення сфери фізичної культури і спорту в Україні має позитивну динаміку. Але, на жаль, збільшення бюджетних асигнувань часом відстає від реального зростання «вартості життя», цін на різні товари та послуги, що врешті-решт призводить до загострення проблем із реальним фінансовим забезпеченням реалізації державних і регіональних фізкультурно-спортивних програм.

Не можна залишити поза увагою ще один важливий аспект означеного протиріччя. Мова йде про те, що на етапі становлення ринкових відносин у сфері фізичної культури нашої країни поки що не вдається забезпечити використання можливостей ринку в інтересах суспільства. Яскравим прикладом тут може слугувати стан речей у професійному спорті. Роль держави стосовно цього виду фізкультурно-спортивної діяльності мала б полягати в тому, аби за допомогою правових важелів зорієнтувати структури професійного спорту ще до моменту їхнього започаткування на застосування найбільш прийнятних з точки зору суспільства моделей функціонування.

Необхідність зняття розглянутих проблем має бути врахована у процесі визначення стратегічних моментів розвитку сфери фізичної культури і спорту в Україні. Насамперед потребує якісної переорієнтації зміст економічної діяльності центрального органа виконавчої влади з фізичної культури і спорту. Його доцільно звільнити від функції оперативного розпорядження фінансовими ресурсами з метою забезпечення утримання національних збірних ко-

манд з видів спорту, проведення навчально-тренувальних зборів та інших заходів тощо. Замість цього він, як повноважний представник держави, має забезпечувати реалізацію функції регулювання економічних відносин у сфері фізичної культури і спорту. З цією метою слід оволодіти методами стратегічного планування та прогнозування на основі визначення пріоритетів розвитку сфери, реалізації проектів стратегічного значення, формування кадрової політики, інформаційного та науково-методичного забезпечення суб'єктів господарської діяльності, здійснення маркетингових досліджень.

Мають бути закладені підвалини оптимізації економічних відносин між державою та суспільним сектором сфери фізичної культури і спорту. Загальна економічна підтримка громадських організацій фізкультурно-спортивної спрямованості з боку держави повинна бути вельми обмеженою. Водночас має формуватись система економічних відносин, яка б ґрунтувалась на принципі партнерства. Наприклад, центральний орган виконавчої влади з фізичної культури і спорту або органи місцевої влади на конкурсній основі визначали б виконавців проектів з конкретних проблем розвитку фізичної культури і спорту (фізкультурно-спортивні товариства, федерації тощо) й забезпечували б їх фінансування за рахунок коштів відповідних бюджетів.

Важливим чинником реформування економічних відносин у сфері фізичної культури і спорту є впровадження ефективного механізму залучення позабюджетних коштів, зокрема Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності, відрахування

роботодавцями коштів профкомам на фізкультурну і оздоровчу роботу, як це передбачено статтею 44 Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності», внесків підприємств, установ, організацій, об'єднань громадян та фізичних осіб, кошти від фінансово-господарської діяльності закладів фізичної культури і спорту та організацій фізкультурно-спортивної спрямованості, продажу прав на використання спортивної символіки і на трансляцію спортивних змагань, від проведення спортивно-видовищних заходів тощо.

Необхідно також впровадити механізм фінансування спорту за рахунок частини прибутків від ігрового бізнесу, як це робиться у багатьох країнах світу. В Україні відсутня система асигнувань фізичної культури і спорту через реалізацію спортивних лотерей. Ці проблеми є предметом особливої уваги Президента України і Кабінету Міні-

стрів України та відображені в Указі Президента України «Про національний план дій щодо реалізації державної політики у сфері фізичної культури і спорту» і Державній програмі розвитку фізичної культури і спорту на 2012–2016 рр., затвердженою Кабінетом Міністрів України. Сьогодні фахівцями сфери за підтримки народних депутатів України розробляється відповідний законодавчий акт, спрямований на врегулювання цих питань.

Насамкінець варто звернути увагу на доцільність розробки системи підтримки малого та середнього бізнесу з метою залучення додаткових джерел фінансування вітчизняного виробника спортивного інвентарю й обладнання. Натомість для економічної підтримки сфери на державному рівні необхідно врегулювати питання звільнення від плати за землю закладів фізичної культури і спорту та спортивних споруд.

Стоян Віра Іванівна, доцент кафедри фінансів Тернопільського національного економічного університету, к.е.н., доцент

ОРГАНІЗАЦІЯ КОНТРОЛЮ В СИСТЕМІ КАЗНАЧЕЙСТВА

Одним із найважливіших принципів бюджетної системи є принцип ефективності та результативності використання бюджетних коштів. Він полягає в тому, що при складанні та виконанні бюджетів усі учасники бюджетного процесу в межах встановлених їм бюджетних повноважень мають прагнути досягнення цілей, сформованих на основі національної системи цінностей і завдань інноваційного розвитку економіки, шляхом забезпечення якісного

надання послуг при залученні мінімального обсягу бюджетних коштів та досягнення максимального результату при використанні визначеного бюджетом обсягу коштів. За цих умов посилюється значимість державного фінансового контролю за використанням бюджетних коштів, дотриманням учасниками бюджетного процесу бюджетного законодавства та фінансової дисципліни.